

Aykırı Değer

Ali Valiyev

2024-04-16

Aykırı değer tespiti Box-Plot Yöntemi - İlk olarak “Rstatix” Paketini indiriyoruz

```
library(dplyr)
```

```
##
## Attaching package: 'dplyr'

## The following objects are masked from 'package:stats':
##
##   filter, lag

## The following objects are masked from 'package:base':
##
##   intersect, setdiff, setequal, union
```

```
library(tidyverse)
```

```
## -- Attaching core tidyverse packages ----- tidyverse 2.0.0 --
## v forcats   1.0.0      v readr     2.1.4
## v ggplot2   3.4.4      v stringr  1.5.0
## v lubridate 1.9.3      v tibble   3.2.1
## v purrr     1.0.2      v tidyr    1.3.0

## -- Conflicts ----- tidyverse_conflicts() --
## x dplyr::filter() masks stats::filter()
## x dplyr::lag()     masks stats::lag()
## i Use the conflicted package (<http://conflicted.r-lib.org/>) to force all conflicts to become errors
```

```
library(rstatix)
```

```
##
## Attaching package: 'rstatix'
##
## The following object is masked from 'package:stats':
##
##   filter
```

```
library(dplyr)
Dataset = ggplot2::diamonds
```

identify_outliers fonksiyonunu inceleyelim

```
?identify_outliers
```

```
## starting httpd help server ... done
```

Box-Plot yönteminde 1. ve 3. çeyreklik değerler hesaba katılıyor. Fazla olan değerlerin aykırı değer olup olmadığını kontrol etmek için $Q3 + 1.5 \cdot IQR$ $IQR = Q3 - Q1$

```
out = identify_outliers(Dataset["price"])
```

is.outlier - Aykırı değer olup olmadığını gösteriyor is.extreme - Extreme aykırı değer olup olmadığını gösteriyor

```
names(out)
```

```
## [1] "price"      "is.outlier" "is.extreme"
```

minimum outlier değer:

```
min(out$price)
```

```
## [1] 11886
```

minimum outlier değer:

```
max(out$price)
```

```
## [1] 18823
```

yalnızca Extreme aykırı değerleri çıkarmak için:

```
indexes = which(out$is.extreme == TRUE)
out[indexes, "price"]
```

```
## # A tibble: 120 x 1
##   price
##   <int>
## 1 18458
## 2 18462
## 3 18462
## 4 18468
## 5 18470
## 6 18472
## 7 18474
## 8 18475
## 9 18477
## 10 18480
## # i 110 more rows
```

extreme değerlerin sayısını bulma:

```
extreme = out[indexes, "price"]  
length(extreme)
```

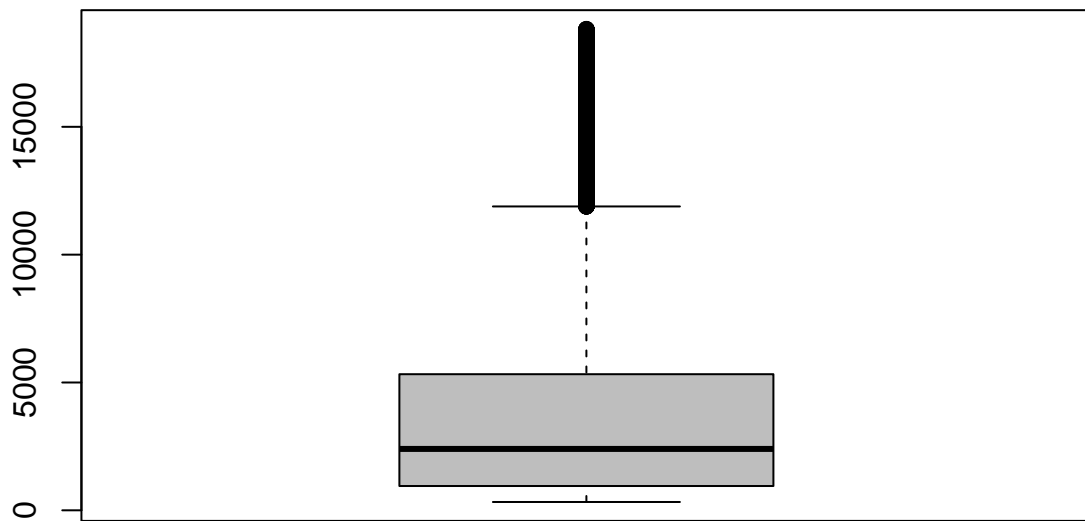
```
## [1] 1
```

outlier değerlerin sayısını bulma:

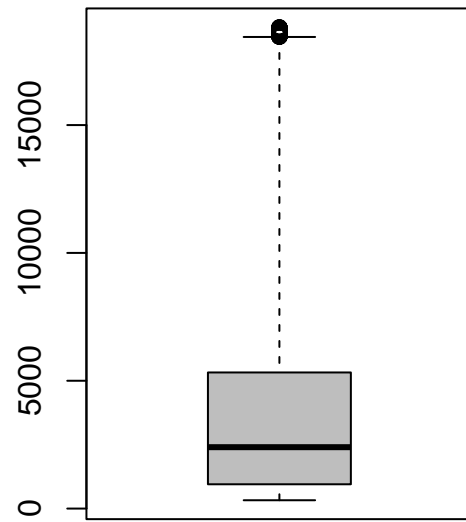
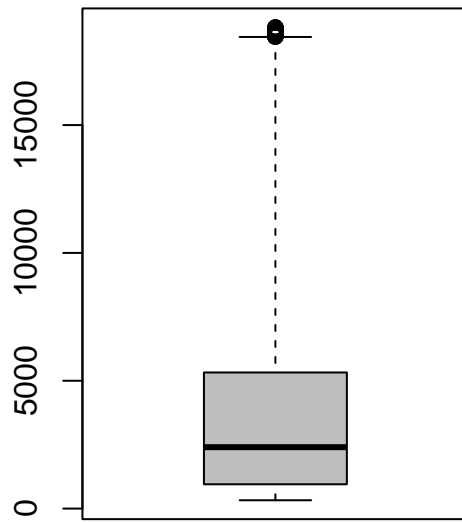
```
nrow(out)
```

```
## [1] 3540
```

```
#Box-Plot grafiği  
boxplot(Dataset["price"], col="gray")
```

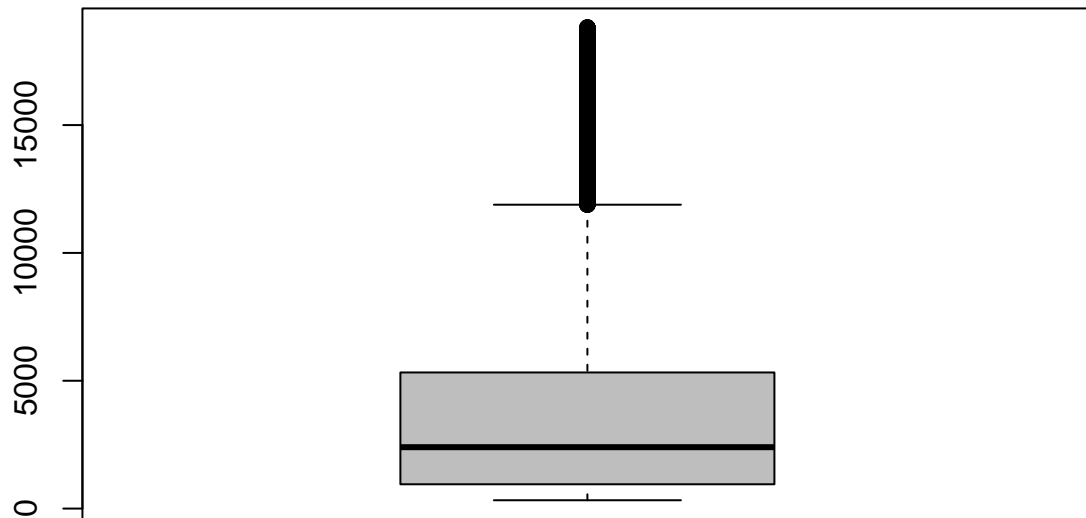


```
#Aynı veride 2 farklı box-plot grafiği  
opar = par(mfrow = c(1,2))  
boxplot(Dataset["price"], col = "gray" , range = 3)  
boxplot(Dataset["price"], col = "gray" , range = 3)
```



```
par(opar)
```

```
#Aykırı değer listeleme:  
bpx = boxplot(Dataset["price"], col="gray")
```



```
head(bpx$out, nL=10)
```

```
## [1] 11888 11888 11888 11897 11899 11899
```

```
#Aykırı değeri box-plot state ile bulma
bpstx = boxplot.stats(Dataset$price)
head(bpstx$stats)
```

```
## [1] 326.0 950.0 2401.0 5324.5 11886.0
```

```
head(bpstx$n)
```

```
## [1] 53940
```

```
head(bpstx$conf)
```

```
## [1] 2371.24 2430.76
```

```
head(bpstx$out, 100)
```

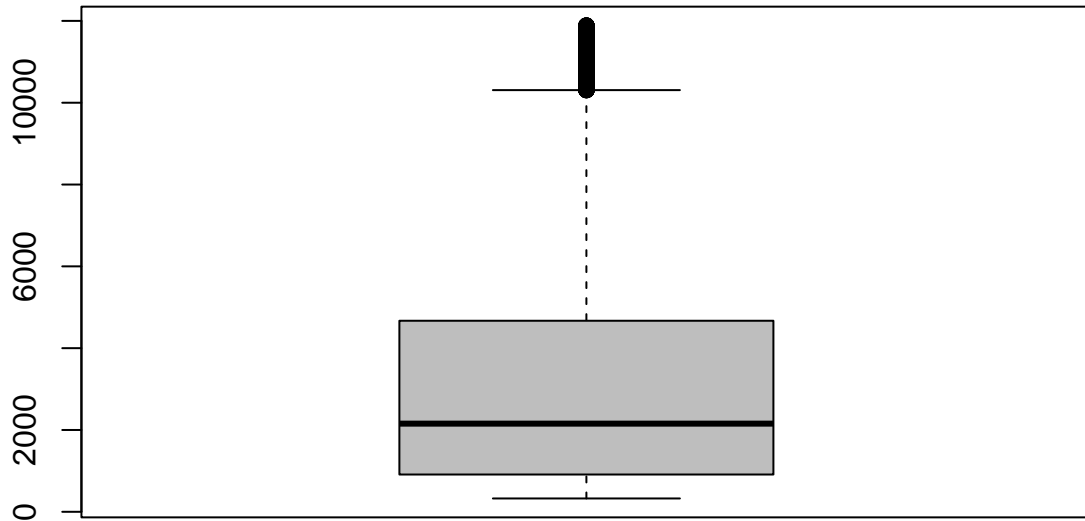
```
## [1] 11888 11888 11888 11897 11899 11899 11901 11903 11904 11905 11906 11912
## [13] 11913 11917 11917 11921 11922 11923 11923 11923 11924 11925 11926 11927
```

```
## [25] 11927 11933 11934 11935 11939 11942 11943 11946 11946 11946 11946 11948
## [37] 11948 11950 11951 11954 11955 11956 11957 11957 11957 11958 11962 11963
## [49] 11965 11966 11966 11967 11968 11968 11969 11970 11971 11971 11973 11975
## [61] 11975 11975 11976 11979 11982 11985 11986 11988 11988 11988 11988 11990
## [73] 11998 11999 12000 12004 12005 12008 12009 12012 12013 12014 12016 12021
## [85] 12028 12030 12030 12030 12030 12030 12030 12031 12032 12035 12036 12038
## [97] 12044 12047 12047 12048
```

```
#Aykırı değerden temizlenmiş veri
adx = bpstx$out
cx = Dataset$price[~which(Dataset$price %in% adx)]
head(cx,100)
```

```
## [1] 326 326 327 334 335 336 336 337 337 338 339 340 342 344 345
## [16] 345 348 351 351 351 351 352 353 353 353 354 355 357 357 357
## [31] 402 402 402 402 402 402 402 402 402 403 403 403 403 403 403
## [46] 403 403 403 404 404 404 404 404 404 404 404 405 405 405 405
## [61] 552 552 552 552 552 553 553 553 553 553 553 553 554 554 554
## [76] 554 554 554 554 554 554 554 554 554 554 554 554 554 554 554
## [91] 2757 2757 2757 2759 2759 2759 2759 2759 2760 2760
```

```
#Aykırı değerden temizlenmiş veri grafiği
bpx1 = boxplot(cx, col="gray")
```



```
head(bpx1$out,100)
```

```
## [1] 10309 10309 10311 10312 10313 10313 10314 10314 10314 10314 10316 10316
## [13] 10317 10317 10317 10319 10321 10327 10329 10330 10330 10331 10331 10331
## [25] 10332 10333 10333 10333 10333 10333 10335 10336 10337 10338 10338 10338
## [37] 10339 10340 10340 10341 10341 10341 10342 10342 10342 10345 10346 10346
## [49] 10349 10349 10349 10349 10350 10350 10350 10351 10351 10351 10352 10353
## [61] 10356 10356 10357 10357 10359 10362 10362 10362 10365 10367 10367 10367
## [73] 10368 10371 10372 10374 10377 10378 10378 10378 10380 10384 10384 10387
## [85] 10388 10388 10389 10389 10392 10395 10396 10396 10396 10398 10399 10401
## [97] 10401 10406 10407 10409
```

“Z”, “T” ve “ChiSquare” Skorlarına göre aykırı değer kontrolü: Böyle bir işlem için scores fonksiyonunu kullanıyoruz Type - Aykırı değer skorunun hangi tipde olacağını belirtiyoruz prop - Hangi kısımdan sonrası aykırı değer olarak hesaplanacak

```
library(outliers)
head(scores(Dataset$price, type = "z" , prob = 0.6 ),100)
```

```
## [1] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [16] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [31] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [46] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [61] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [76] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [91] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
```

TRUE-lar Aykırı değerleri bize bildiriyor.

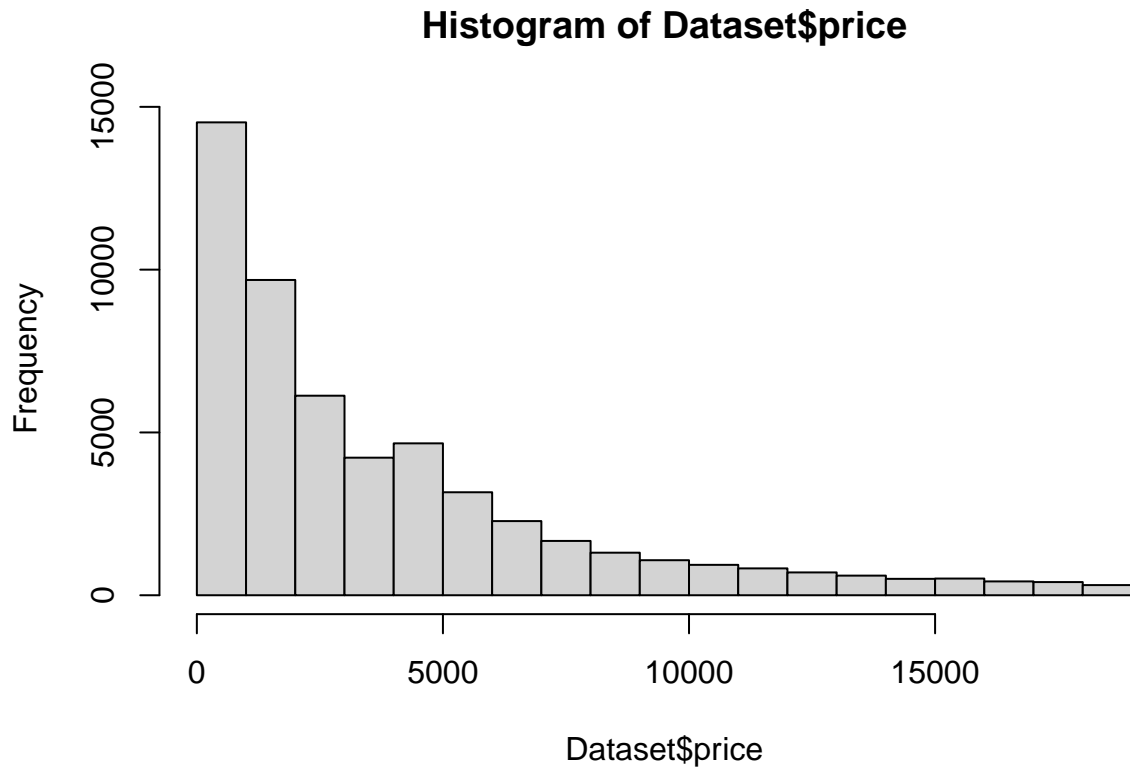
Değeri görmek için:

```
out = scores(Dataset$price, type = "z" , prob = 0.6 )
value = which(out == TRUE)
head(Dataset$price[value])
```

```
## [1] 326 326 327 334 335 336
```

en küçük değer olarak 326 bulunmuş. Bu yüzden de 326 bizim minimum Aykırı değerimizdir. Histogram olarak inceleme

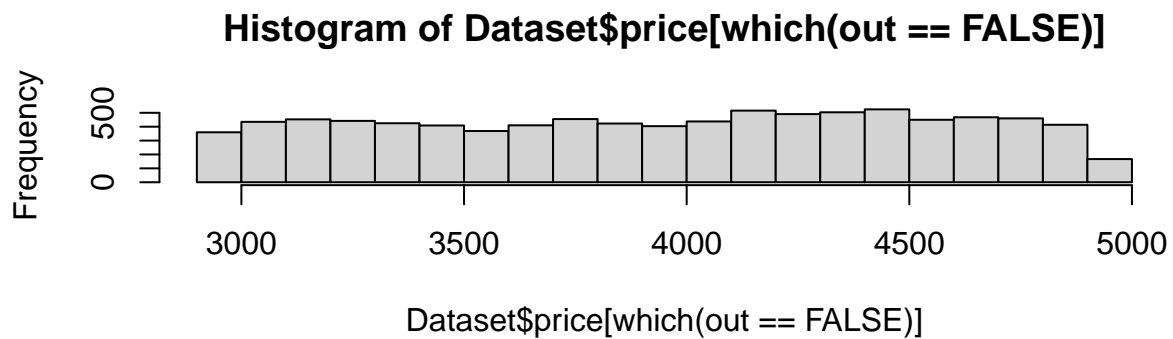
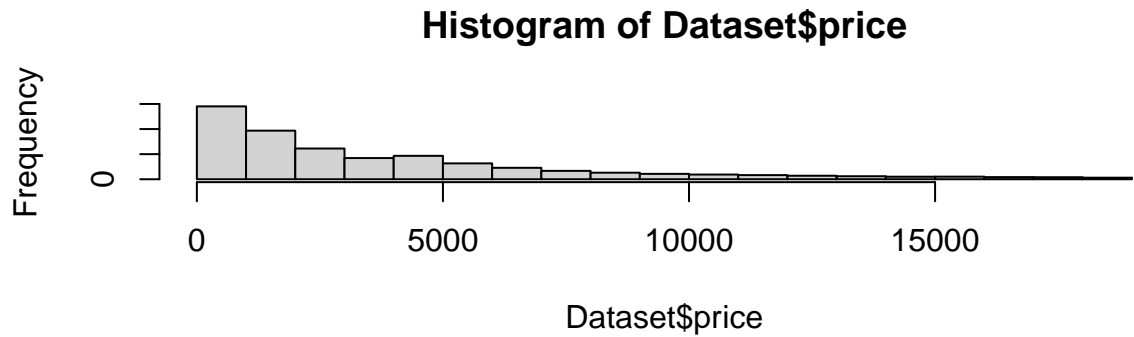
```
hist.default(Dataset$price)
```


326-dan sonra gelen değerler aykırı değer olarak sayılmış

```
#Altılı Üstlü Histogram Grafiği
out = scores(Dataset$price, type = "z" , prob = 0.6 )
par(mfrow = c(2,1))
hist(Dataset$price)
hist(Dataset$price[ which(out == FALSE)])
```


T dağılıma göre :

```
head(scores(Dataset$price, type = "t" , prob = 0.6 ),100)
```

```
## [1] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [16] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [31] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [46] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [61] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [76] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [91] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
```

Değeri görmek için:

```
out = scores(Dataset$price, type = "t" , prob = 0.6 )
value = which(out == TRUE)
head(Dataset$price[value])
```

```
## [1] 326 326 327 334 335 336
```

Chi Square dağılıma göre :

```
head(scores(Dataset$price, type = "chisq" , prob = 0.6 ),100)
```

```
## [1] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [13] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [25] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [37] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [49] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [61] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [73] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE
## [85] TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE TRUE FALSE FALSE FALSE FALSE FALSE
## [97] FALSE FALSE FALSE FALSE
```

Değeri görmek için:

```
out = scores(Dataset$price, type = "chisq" , prob = 0.6 )
value = which(out == TRUE)
head(Dataset$price[value])
```

```
## [1] 326 326 327 334 335 336
```